

**IZVEDBENI NASTAVNI PROGRAMI
DIPLOMSKOGA SVEUČILIŠNOG STUDIJA
ARHEOLOGIJE
ZA AKADEMSKU 2023./2024. GODINU**

Mostar, u srpnju 2023.

Studijski program	Arheologija				
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni		
Smjer	/	Modul	/		
Godina studija	1.	Semestar	1.		
Naziv predmeta	NEOLITIK I ENEOLITIK ISTOČNOG JADRANA	Kod predmeta	FFAM120J		
ECTS	6	Status	obvezni		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa
		30	0	15	0
Nastavnici	dr. sc. Dario Vujević, izv. prof.	30	0	15	0
Ciljevi predmeta	<p>-Omogućiti studentima specijalistički pregled neolitika istočnog Jadran i njegova zaleđa kroz tri tematske cjeline koje odgovaraju užim vremenskim odsjecima neolitika (stariji, srednji i mlađi) i pripadajućim kulturama (impresso, danilska i hvarska), njegov razvoj, povezanost jadranskog neolitika s općim povijesnim procesima, kulturološki položaj u širim prostornim okvirima, te regionalne razvojne posebnosti uvjetovane geomorfološkim i klimatološkim svojstvima, prirodnim potencijalima i resursima, komunikacijskim pravcima i sl. Kroz ilustrativnu i autentičnu arheološku građu obradit će se privredni aspekti, način života i stanovanja neolitičkih zajednica, te njihova materijalna i duhovna kultura.</p> <p>-Omogućiti studentima specijalistički pregled eneolitika na istočnoj jadranskoj obali, povijesti njegovog istraživanja, razvoju i sadržaju, periodizacijama, i kronologiji, povezanosti s općim povijesnim procesima, kulturološkom položaju u širim prostornim okvirima, te regionalnim razvojnim posebnostima uvjetovanim odnosima autohtonih i vanjskih čimbenika koji sudjeluju u tvorbi pojedinih oblika materijalne kulture i drugih aspekata. Kroz ilustrativnu i autentičnu arheološku građu obradit će se naseobinski i privredni aspekti života eneolitičkih zajednica, te njihova materijalna kultura.</p>				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa		
	Prepoznaće arheološka nalazišta i arheološku građu karakterističnu za neolitik i eneolitik jadranskog područja.	IU-FFAM120J-1	IU-FFAM-2		
	Interpretira uzročno-posljedični odnos ambijentalnih posebnosti i različitim aspekata realnog života u neolitiku i eneolitiku istočnog Jadran, posebice razvoja proizvodne privrede (stočarstva i zemljoradnje), načina života i stanovanja i različitim privredno-društvenim odnosa.	IU-FFAM120J-2	IU-FFAM-1		
	Interpretira posebnosti razvojnih procesa u jadranskom eneolitiku i njihovu ovisnost o biološkoj i kulturnoj dominaciji autohtonog neolitičkog supstrata u formiranju sadržaja razdoblja.	IU-FFAM120J-3	IU-FFAB-3		

od 79% do 90% točnih odgovora = 68% ocjene
od 91% do 100% točnih odgovora = 80% ocjene

Prema Pravilniku o studiranju konačna se ocjena dobiva zbrajanjem ostvarenih postotaka za svaku obvezu definiranu na predmetu, prema sljedećim razredima:

0 – 54% nedovoljan (1)

55 – 66% dovoljan (2)

67 – 78% dobar (3)

79 – 90% vrlo dobar (4)

91 – 100% odličan (5)

Alokacija ECTS bodova, obveze i način izračuna konačne ocjene za izvanredne studente (ako ih ima):

Kao alternativu obvezi pohađanja nastave, izvanredni studenti tijekom nastavnoga procesa imaju obvezu napisati esej (pet kartica teksta u razradi teme), što je i preuvjet za pristup završnom usmenom ispitu. Temu eseja, na početku semestra, studenti trebaju definirati s nositeljem predmeta. Esej se ne ocjenjuje, niti nosi udjela u konačnoj ocjeni, ali je njegova izrada uvjet za pristup završnom usmenom ispitu.

Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlastito	os. t.	Hrv.	Engl.	Ost.	Višejez.	Knjiga	članak	skripta	ost.
Obvezna	Stariji neolit u Dalmaciji, Batović, Š., 1966.		x	x				x			
	Jadranska zona, u: Praistorija jugoslavenskih zemalja II, (Neolitik), Batović, Š., 1979, str. 473-634.		x	x					x		
	AMS 14C chronology and ceramic sequences of early farmers in the eastern Adriatic, McClure, S. B. et al., 2014., str. 1019–1038.		x		x				x		
	Gudnja – višeslojno prapovjesno nalazište, Marijanović, B., 2005.		x	x				x			
	Crno vrilo, Marijanović, B., 2009.		x	x				x			
	Ravliča pećina, Marijanović, B., 2012.		x	x				x			

	Eneolitik i eneolitičke kulture u Bosni i Hercegovini, Marijanović, B., 2003.		x	x				x			
Dopunsk a	Neolitsko naselje u Lisičićima kod Konjica, Benac, A., 1958.		x	x				x			
	Problem eneolita na istočnoj jadranskoj obali, Praistorija jugoslavenskih zemalja, III (Eneolit), Dimitrijević, S., 1979.		x	x				x			
	Prilozi za prapovijest u zaleđu jadranske obale, Marijanović, B., 2000.		x	x				x			
	Vela spila; Vela Luka, Čečuk, B. – Radić, D., 2005.		x	x				x			
Dodatne informacije o predmetu		Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugima aktima ustrojbene jedinice.									

Studijski program	Arheologija				
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni		
Smjer	/	Modul	/		
Godina studija	1.	Semestar	1.		
Naziv predmeta	ROMANIZACIJA ANTIČKOG ILIRIKA	Kod predmeta	FFAM121J		
ECTS	6	Status	obvezni		
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminar i	Praksa
		30	0	15	0
Nastavnici	dr. sc. Dražen Maršić, red. prof.	30	0	0	0
	Željka Pandža, v. asist.	0	0	15	0
Ciljevi predmeta	-Ocrtati povijesne prilike na podunavsko-jadranskom prostoru (Ilirika, kasnije Dalmacije i Panonije) od kraja 3. st. pr. Kr. do 4. st. po Kr. -Analizom povijesnih i arheoloških izvora objasniti proces romanizacije, mehanizme i institucije kojima se ona provodi i polja ljudskog djelovanja u kojima se manifestira. -Prikazati kako je autohtono stanovništvo asimilirano u rimski svijet i predmetni prostor integriran/transformiran u rimsku državu. -Razviti kod studenata sposobnost rada s historiografskim i arheološkim izvorima, naučiti ih primjeni temeljnih istraživačkih metoda te uporabi kritičkog aparata u procesu izrade seminarskih radova.				
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa		
	Analizira i vrednuje natpisnu građu te literarna vrela o romanizaciji Ilirika.	IU-FFAM121J-1	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-5		
	Interpretira uzroke i objašnjava posljedice za iliričke zajednice nakon rimske ratove te opisuje procese i fenomene koji se događaju tijekom osvajanja i romanizacije.	IU-FFAM121J-2	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2		
	Formulira i objašnjava razvoj rimske institucije u provinciji.	IU-FFAM121J-3	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-4; IU-FFAM-5; IU-FFAM-6		
	Razlikuje terminologiju vezanu uz rimsku vojsku i osvajanje provincije.	IU-FFAM121J-4	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2		
	Grupira artefakte vezane uz rimsko osvajanje.	IU-FFAM121J-5	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2		
	Interpretira rimske epigrafičke spomenike i klasificira sadržaj različitih tipova natpisa.	IU-FFAM121J-6	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2		
	Analizira promjene u autohtonim društvima i	IU-FFAM121J-7	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-4; IU-FFAM-5; IU-		

	prilagodbu institucijama.	rimskim		FFAM-6							
	Prepoznaće različite oblike imenskih formulacija.	IU-FFAM121J-8		IU-FFAM-1; IU-FFAM-2							
	Razlikuje rimske institucije u provinciji u doba principata i dominata.	IU-FFAM121J-9		IU-FFAM-1; IU-FFAM-2							
Preduvjeti za upis predmeta	/										
Sadržaj predmeta	/ turnus	Tema									
	1.	Uvodno predavanje									
	2.	Pregled vojno-političke situacije u doba Republike. Romanizacija. Uzroci i načini njenog provođenja.									
	3.	Republikanska cenzitivna vojska. Organizacija i razvoj sustava uprave u provincijama.									
	4.	Topografija i etnografija na istočnojadranskoj obali u predimsko doba.									
	5.	Penetracija rimske vojske u Ilirik									
	6.	Oblici postrojbi i njihova disperzija u Iliriku I									
	7.	Oblici postrojbi i njihova disperzija u Iliriku II									
	8.	Rimska konsolidacija u Iliriku									
	9.	Rimska gradska arhitektura									
	10.	Ilirik u Rimskom Carstvu									
	11.	Rimske nekropole u Iliriku									
	12.	Nadgrobni spomenici									
	13.	Latinski jezik i tipovi natpisnih spomenika									
	14.	Službena rimska religija i autohton i misterijski kultovi u Provinciji									
	15.	Zaključna razmatranja									
Jezik	Hrvatski										
E-učenje	Mrežna stranica predmeta u sustavu za e-učenje.										
Metode poučavanja	predavačke metode (predavanje, izlaganje, demonstracija) - participativne i interaktivne metode (slobodni i vođeni razgovor, dijalog, rasprava).										
Oblici provjere znanja (označiti)											
Vrsta predispitne obveze											
kolo kvij	seminarski rad	esej/ref erat	praktični/projektni zadatak	ostalo							
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni											
Obveze studenata		Kod ishoda učenja	Sati opterećenja	Udio u ECTS-u							
Pohađanje nastave		/	45	1,5							
Seminarski rad		/	15	0,5 (max.)20%							
Predrok / Završni usmeni ispit		IU-FFAM121J-1 IU-FFAM121J-2 IU-FFAM121J-3 IU-FFAM121J-4 IU-FFAM121J-5 IU-FFAM121J-6	120	4 (max.) 80%							

	Medini, J., 1974., str. 27-56.								
	Pannonia and Upper Moesia, poglavlje 5 The first age of prosperity, Mocsy, A., 1974., str. 112-182.		x		x			x	
	Rimsko vladanje u Histriji i Liburniji I i II, Liburnija u principatu i Provincijalna uprava (odabrana poglavlja), Starac, A., 1999/2000.		x	x				x	
	Dalmatia, Wilkes, J. J., 1969., str. 78-87; 262-296.		x		x			x	
Dopunska	Bosna i Hercegovina u antičko doba, Bojanovski, I., 1974.		x			x		x	
	Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije (odabrana poglavlja), Glavičić, M., 2001.	x		x					x
	Pučanstvo Liburnije od 1. do 3. st. po Kristu: antroponimija, društvena struktura, etničke promjene, gospodarske uloge (odabrana poglavlja), Kurilić, A., 1999.	x		x					x
	Portorium. Étude sur l'organisation douanière chez les Romains, surtout à l'époque du Haut-Empire, De Laet, S. J., 1949, str. 175-245.		x		x			x	
	Antički grad na istočnom Jadranu, Suić, M., 2003.		x	x				x	
	Zur römischen Municipalisierung des lateinischen Donau-Balkanraumes, Vittinghoff, F., 1977, str. 3-51.		x			x		x	
	The Economy of Roman Dalmatia, Zaninović, M., 1977, str. 767-809.		x	x				x	
Dodatne informacije o predmetu		Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugima aktima ustrojbene jedinice.							

usmenom ispitu. Temu eseja, na početku semestra, trebaju definirati s nositeljem predmeta. Esej se se ocjenjuje, niti nosi udjela u ocjeni, nego je samo preduvjet za pristupanje ispitu za izvanredne studente.

Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlastito	ost.	hrv.	engl.	os. t.	višejez.	knjiga	članak	skripta	ost.
Obvezna	Stećci – kultura i umjetnost, Bešlagić, Š., 1982.		x			x		x			
	Stećci – Bosansko i humsko mramorje srednjeg vijeka, Lovrenović, D., 2009.		x			x		x			
	Ukrasni motivi na stećcima, Wenzel, M., 1965.		x			x		x			
	Zbornik srednjovjekovnih natpisa Bosne i Hercegovine I-IV, Vego, M., 1962-1970.		x			x		x			
Dopunska	Bosanski stil na stećcima i metalu, Wenzel, M., 1999.		x			x		x			
	Leksikon stećaka, Bešlagić, Š., 2004.		x			x		x			
Dodatne informacije o predmetu		Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugima aktima ustrojbene jedinice.									

Studijski program	Arheologija							
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni					
Smjer	/	Modul	/					
Godina studija	1.	Semestar	1.					
Naziv predmeta	METODOLOGIJA ARHEOLOŠKIH ISKOPAVANJA 1	Kod predmeta	FFAM123J					
ECTS	6	Status	obvezni					
Broj sati nastave			Predavanja	Vježbe	Seminari			
			30	30	0			
Nastavnici	dr. sc. Dario Vujević, izv. prof.	30	30	0	0			
	/	0	0	0	0			
Ciljevi predmeta	Osnoviti studente za razumjevanje temeljnih teorijskih i empirijskih znanja o: - pripremi arheoloških iskopavanja; - standardnim metodama iskopavanja osnovnih vrsta i tipova nalazišta; - primjeni uobičajenih tehnika; - načelima arheološke stratigrafije i stratigrafski vođenim iskopavanjima; - vrstama i tipovima istraživanja s područja komplementarnih znanosti; - oblicima terenske dokumentacije i metodama njihova vođenja; - postupanjima s primarnim i sekundarnim arheološkim nalazima prikupljenim tijekom iskopavanja.							
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa					
	Primjenjuje metodologiju detekcije arheoloških nalazišta nedestruktivnim metodama.	IU-FFAM123J-1	IU-FFAM-8					
	Koristi suvremene instrumente i opremu za potrebe arheološkog dokumentiranja.	IU-FFAM123J-2	IU-FFAM-2					
	Prepoznaće i klasificirati različite vrste arheološkog materijala radi njegove daljne obrade ili konzervacije.	IU-FFAM123J-3	IU-FFAM-1					
Preduvjeti za upis predmeta	/							
Sadržaj predmeta	/ turnus	Tema						
	1.	Uvod u metodologiju arheološkog istraživanja						
	2.	Arheologija krajolika						
	3.	Arheologija okoliša						
	4.	Terenski pregled (konvencionalni terenski pregled)						
	5.	Terenski pregled (faktori otkrića)						
	6.	Dokumentiranje terenskog pregleda						
	7.	Terenski pregled (ekstenzivni terenski pregled)						
	8.	Terenski pregled (intenzivni terenski pregled)						
	9.	Uzorčenje						

	C., 2001.									
	Environmental Archaeology, Dincauze, D., 2000.		x		x			x		
	Archaeology (Theories, Methods and Practice), Renfrew, C., Bahn, P., 2000.		x		x			x		
	Arheologija prostora i arheologija krajolika, Novaković, P., 2008, str. 15-54.		x	x				x		
Dopunska	Uvod u teorijsku arheologiju - stvaraoci i pravci u 20. stoljeću, Šošić Klindžić, R., 2015.		x	x				x		
	Anthropology & Archaeology, Gosden, C., 1999.		x		x			x		
Dodatne informacije o predmetu		U okviru obveznog terenskog dijela nastave koja se provodi na arheološkim iskopavanjima, stečena teorijska znanja se i praktično primjenjuju.								

usmenom ispitu. Temu eseja, na početku semestra, trebaju definirati s nositeljem predmeta. Esej se se ocjenjuje, niti nosi udjela u ocjeni, nego je samo preduvjet za pristupanje ispitu za izvanredne studente.

Literatura (označiti)	Naslov (naziv, autor, godina)	Izdanje		Jezik				Vrsta djela			
		vlas tit	os t.	hrv.	engl . t.	os t.	višeje z.	knjig a	članak	skri pta	os t.
Obvezna	Bobovac i Kraljeva Sutjeska – stolna mjesta bosanskih vladara u XIV i XV stoljeću, Anđelić, P., 1973.		x	x				x			
	Nakit 14. stoljeća u Hrvatskoj i Bosni, Jakšić, N., 1984.		x	x					x		
	Rezultati arheoloških istraživanja lokaliteta Stari grad Ljubuški u zapadnoj Hercegovini, Čuljak, N., Uglešić, A., 2021., str. 263-292.		x	x					x		
	Kulturna istorija Bosne i Hercegovine od najstarijih vremena do pada ovih zemalja pod osmansku vlast (odabrani dijelovi), 1984.		x	x				x			
Dopunska	Tvrđave na Bosni, Jašarević, A., 2017.		x			x		x			
	Grborezi – srednjovjekovna nekropola, Bešlagić, Š., 1964.		x	x				x			
	Bosanski stil na stećcima i metalu, Wenzel, M., 1999.		x	x	x			x			
	Kasnosrednjovjekovna i novovjekovna glazirana keramika na širem zadarskom području, Gusar, K., 2010.		x	x				x			
	Staklo u Dubrovačkoj Republici u svjetlu arheoloških nalaza, Topić, N., 2022.		x	x				x			

	Nabožni predmeti nađeni tijekom arheoloških istraživanja srednjovjekovne crkve sv. Petra u Rapovinama kod Livna, Marić-Baković, M., 2020., str. 465-493.		x	x					x		
	Hladno oružje iz Bosne i Hercegovine u arheologiji razvijenog i kasnog srednjeg vijeka, Sijarić, M., 2014.		x	x				x			
	Arheološki nalazi keramičkih lula za duhan iz zbirke Narodnog muzeja u Zadru, Gusar, K., 2008., str. 135-154.		x	x					x		
	Novci bosanskih banova i kraljeva, Rendjeo, I., 1944., str. 237-291.		x	x					x		
	Srednjovjekovni pečati iz Bosne i Hercegovine, Anđelić, P., 1970.		x	x				x			
Dodata informacije o predmetu	Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugima aktima ustrojbene jedinice.										

Studijski program	Arheologija							
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni					
Smjer	/	Modul	/					
Godina studija	1.	Semestar	2.					
Naziv predmeta	RELIGIJE I KULTOVI U RIMSKOJ PROVINCII DALMACIJI		Kod predmeta	FFAM221J				
ECTS	6	Status	obvezni					
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa			
		30	0	15	0			
Nastavnici	dr. sc. Miroslav Glavičić, red. prof.		30	0	0			
	Željka Pandža, v. asist.		0	0	15			
Ciljevi predmeta	<ul style="list-style-type: none"> - Omogućiti studentima usvajanje znanja o religijskim procesima koji su se odvijali na prostoru rimske provincije Dalmacije sagledavanjem šire - antičke mediteranske slike. - Upoznati studente s oficijelnom rimskom religijom, njezinom asimiliranju na navedeno područje, preuzimanje te sinkretiziranje s autohtonim kultovima. - Upoznati studente sa širenjem grčkih, orientalnih i rimske kultova na područje provincije Dalmacije. Također, omogućiti im razumijevanje antičkih vjerovanja o zagrobnom životu, te općenito sličnosti i razlike u religijskom životu provincija Dalmacije i Italije, Grčke i Orijenta. - Omogućiti studentima upoznavanje i interpretiranje božanstava na temelju njihovih temeljnih osobina (ikonografija). Također omogućiti studentima samostalno prepoznavanje oblika i tlocrta osnova svetišta. 							
	Ishodi učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa					
	Objašnjava religijske procese koji su se odvijali na prostoru rimske provincije Dalmacije u antičko doba.	FFAM221J-IU-1	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-6					
	Analizira asimiliranje oficijelne rimske religije i sinkretiziranje s autohtonim kultovima.	FFAM221J-IU-2	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-6					
	Opisuje ikonografske osobine božanstava te oblike i tlocrte osnova svetišta.	FFAM221J-IU-3	IU-FFAM-2					
Preduvjeti za upis predmeta	/							
Sadržaj predmeta	Tjedan/ turnus	Tema						
	1.	Uvod , literatura.						
	2.	Razvoj religijskih ideja u grčko-rimskom svijetu.						
	3.	Rimska i italska klasična religija (kult Kapitolijske trijade, <i>Dii sanctores maiores</i> , religijski elementi u limitaciji agera i podizanju tropeja, vjerovanja o zagrobnom životu, koncept duše...).						
	4.	Svećenici i sakralni kolegiji u Italiji, obredi i svetišta.						
	5.	Rimska religija i kultovi u provinciji.						

	rimskim kultovima, Sanader, M., 1999.								
	Antički kultni i votivni spomenici na području Bosne i Hercegovine, Imamović, E., 1977.		x	x				x	
	Carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji (disertacija), Jadrić-Kučan, I., 2011.		x	x				x	
	Rimske i orijentalne religije na istočnoj obali Jadrana, Medini, J., 1976.		x	x				x	
	Salonitanski arhigalat, Medini, J., 1982.		x	x				x	
	Sanader, M., Rasprave o rimskim kultovima, Zagreb, 1999.		x	x				x	
	Liberov hram u Polačama na otoku Mljetu, Zaninović, M., 1990.		x	x				x	
	Antički Rim, Panorama jedne civilizacije (odabrana poglavlja), 1967.		x		x		x		
	<u>Pojam numen u rimskoj religiji:</u> Uvodna studija za rimsku religiju, Novaković, D., 1991.		x	x				x	
	Nacrt grčkih i rimskih starina, Musić, A. 1942.		x	x			x		
Dopunsk a	Bilješke uz kipove Kibele (Magna Mater) iz Senja, Cambi, N., 1993.		x	x				x	
	Posveta prostilnoga hrama u Dioklecijanovoj		x	x				x	

	palači, Cambi, N., 1999., str.27-39									
	Kultovi antičke Senije, Glavičić, M., 2013.		x	x				x		
	Kult Jupitera Dolihena u rimskoj provinciji Dalmaciji, Medini, J., 1982.		x	x				x		
Dodatne informacije o predmetu	Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugima aktima ustrojbene jedinice.									

Studijski program	Arheologija					
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni			
Smjer	/	Modul	/			
Godina studija	1.	Semestar	2.			
Naziv predmeta	STAROKRŠČANSKO GRADITELJSTVO NA ISTOČNOJ OBALI JADRANA		Kod predmeta	FFAM222J		
ECTS	6	Status	obvezni			
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari		
		30	0	15		
				0		
Nastavnici	dr. sc. Ante Uglešić, red. prof.	30	0	15		
				0		
Ciljevi predmeta	<p>-Ukazati na najvažnije lokalitete putem kojih se iščitavaju procesi kristijanizacije istočne jadranske obale.</p> <p>-Analizirati proces transformacije središta civitas pagana u središta <i>civitas christiana</i> na prostoru nekadašnje rimske provincije Dalmacije.</p> <p>-Definirati tehnike gradnje u kasnoj antici.</p>					
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa			
	Imenuje i pojašnjava razvoj najvažnijih kršćanskih središta na istočnoj obali Jadrana.	IU-FFAM222J-1	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-6			
	Raspravlja o razvoju i evoluciji urbanoga tkiva kasnoantičkoga grada prouzrokovanih gradnjom novonastalih kršćanskih kulstupnih građevina i ostalog vezanog sadržaja.	IU-FFAM222J-2	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-4			
	Analizira razvoj arhitekture kršćanskih kulstupnih građevina te različitim vidovima starokršćanske umjetnosti (skulpture, slikarstva, umjetničkog obrata i dr.) i obrtinjaštva (lončarstvo, staklarstvo, kamenoklesarstvo, zlatarstvo i dr.) sa područja istočne obale Jadrana.	IU-FFAM222J-3	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-6			
	Definira utjecaj najvećih centara rimskog carstva na graditeljske aktivnosti starokršćanskih lokaliteta s područja istočne obale Jadrana.	IU-FFAM222J-14	IU-FFAM-1; IU-FFAM-2; IU-FFAM-6			
Preduvjeti za upis predmeta	/					
Sadržaj predmeta	Tjedan / turnus	Tema				
	1.	Uvodno predavanje				
	2.	Starokršćanske biskupije				
	3.	Tehnike gradnje u kasnoj antici – kamenolomi				
	4.	Episkopalni kompleksi I				
	5.	Episkopalni kompleksi II				
	6.	Urbane i suburbane crkve I				

	Katičić, R., 1982-83., str. 75-92.									
	Early Christian and Byzantine architecture, Krautheimer, R., 1992.		x	x				x		
	Eufrazijeva bazilika u Poreču, Prelog, M., 1986.		x	x				x		
	Salona Christiana (odabrana poglavlja), 1994.		x	x				x		
	Antički grad na istočnoj jadranskoj obali, Suić, M., 2005.		x	x				x		
	Podvršje – Glavčine, rezultati arheoloških istraživanja, Uglešić, A., 2009., str. 139-148.		x	x					x	
	Ranokršćanska arhitektura na području današnje Šibenske biskupije, Uglešić, A., 2006.		x	x				x		
	Prilog poznavanju tipoloških osobina starokršćanskih bazilika u Dalmaciji, Vežić, P., 1987., str. 297-300.		x	x				x		
Dopunska	Antička bazilika u Cimu kod Mostara, Andelić, T., 1976., str. 179-244.		x	x				x		
	Bizantski plovni put po vanjskom rubu sjevernih jadranskih otoka, Badurina, A., 1992., str. 7-9.		x	x				x		
	Plovni put prema Neretvi i Naroni-kasnoantički lokaliteti na otoku Mljetu, Begović-Dvoržak, V., 2003., str. 289-303.		x	x				x		
	Ranokršćanske		x	x				x		

	crkve kao postaje plovnog puta duž istočnog jadrana, Zaninović, M., 1994., str. 125.-145.										
Dodatne informacije o predmetu		Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugima aktima ustrojbene jedinice.									

Studijski program	Arheologija							
Ciklus	2.	Vrsta	sveučilišni					
Smjer	/	Modul	/					
Godina studija	1.	Semestar	2.					
Naziv predmeta	METODOLOGIJA ARHEOLOŠKIH ISKOPAVANJA 2	Kod predmeta	FFAM223J					
ECTS	6	Status	obvezni					
Broj sati nastave		Predavanja	Vježbe	Seminari	Praksa			
		30	30	0	0			
Nastavnici	dr. sc. Dario Vujević, izv. prof.	30	30	0	0			
Ciljevi predmeta	Osposobiti studente za razumjevanje temeljnih teorijskih i empirijskih znanja o: - pripremi arheoloških iskopavanja; - standardnim metodama iskopavanja osnovnih vrsta i tipova nalazišta; - primjeni uobičajenih tehnika; - načelima arheološke stratigrafije i stratigrafski vođenim iskopavanjima; - vrstama i tipovima istraživanja s područja komplementarnih znanosti; - oblicima terenske dokumentacije i metodama njihova vođenja; - postupanjima s primarnim i sekundarnim arheološkim nalazima prikupljenim tijekom iskopavanja.							
Ishodi učenja predmeta	Ishod učenja	Kod ishoda učenja predmeta	Kod ishoda učenja na razini studijskoga programa					
	Organizira arheološko istraživanje.	IU-FFAM223J-1	IU-FFAM-8; IU-FFAM-9; IU-FFAM-11					
	Koristi terensku dokumentaciju.	IU-FFAM223J-2	IU-FFAM-2					
	Prepoznaje i definira principe arheološkog uslojavanja.	IU-FFAM223J-3	IU-FFAM-1					
Preduvjeti za upis predmeta	/							
Sadržaj predmeta	Tjedan/ turnus	Tema						
	1.	Uvodno predavanje						
	2.	Vrste iskopavanja						
	3.	Priprema iskopavanja I						
	4.	Priprema iskopavanja II						
	5.	Metode iskopavanja I						
	6.	Metode iskopavanja II						
	7.	Metode iskopavanja III						
	8.	Dokumentiranje iskopavanja I						
	9.	Dokumentiranje iskopavanja II						
	10.	Iskopavanje nekropola i grobova						
	11.	Iskopavanje naselja						
	12.	Stratigrafija I						
	13.	Stratigrafija II						
	14.	Harrisova matrica						
	15.	Zaključna razmatranja						
Jezik	Hrvatski							

Dodatne informacije o predmetu	Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave, odnosno mogu opravdano izostati do granice propisane pravilnicima i drugima aktima ustrojbene jedinice. U okviru obveznog terenskog dijela nastave koja se provodi na arheološkim iskopavanjima, stečena teorijska znanja se i praktično primjenjuju.
--------------------------------	--

	1.	Uvodno predavanje: izlaganje načina rada, uvođenje u sadržaj predmeta, koncepcija predavanja									
	2.	Uvod i razvoj pomoćnih povijesnih znanosti									
	3.	Historijska geografija i kartografija									
	4.	Genealogija ili rodoslovlje									
	5.	Kronologija									
	6.	Paleografija I.									
	7.	Paleografija II.									
	8.	Paleografija III.									
	9.	Kriptografija									
	10.	Sfragistika, sigilografija ili pečatoslovlje									
	11.	Povijesna metrologija									
	12.	Numizmatika									
	13.	Heraldika ili grboslovlje									
	14.	Veksilogija ili zastavoslovlje									
	15.	Predrok									
Jezik		Hrvatski									
E-učenje		Mrežna stranica predmeta u sustavu e-učenja.									
Metode poučavanja		- predavačke metode (predavanje, izlaganje, demonstracija) - participativne i interaktivne metode (slobodni i vođeni razgovor, dijalog, rasprava, prezentacija)									
Oblici provjere znanja (označiti)											
Vrsta predispitne obveze					Vrsta ispita						
kolokvij	seminarski rad	esej/referat	praktični/projektni zadatak	ostalo	pismeni	usmeni	praktični				
Alokacija ECTS bodova i udjela u ocjeni											
Obveze studenata		Kod ishoda učenja		Sati opterećenja		Udio u ECTS-u					
Pohađanje nastave i aktivno sudjelovanje		/		60		2					
Rad na vježbama		IU-FFAM224J-3,4,5		30		1					
Predrok/Završni pismeni ispit		IU-FFAM224J-1,2,4		60		2					
Predrok/Završni usmeni ispit		IU-FFAM224J-1,2,3,4		30		1					
Ukupno			180		6		100%				
Način izračuna konačne ocjene											
Pohađanje nastave i aktivno sudjelovanje ocjenjuje se na sljedeći način (maximalno 10%):											
manje od 80% dolazaka = 0% ocjene											
redoviti dolasci uz minimalno aktivno sudjelovanje = 5,5% ocjene											
aktivnost samo na poticaj nastavnika = 7% ocjene											
samoinicijativna aktivnost = 8,5% ocjene											
samoinicijativna aktivnost s kvalitetnom raspravom (pokazuje visok stupanj zainteresiranosti za											

(označiti)		o					z.	a	k	a	.
Obvezna	Kapitanović, V., Povijesna vrela i pomoćne znanosti, 2012.		x	x				x			
	Šanjek, F., Latinska paleografija i diplomatika, 2005.		x	x				x			
Dopunsk a	Antoljak, S., Pomoćne istorijske nauke, 1971.		x			x		x			
	Stipčević, A., Povijest knjige, 1985.		x	x				x			
	Stipišić, J., Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi, ³ 1991.		x	x				x			
Dodatne informacije o predmetu		<p>Pohađanje i aktivnost u nastavi je obvezna. Tolerira se 20% izostanaka i njih nije potrebno opravdati. Obveze iz vježbi studenti, bez obzira na status, ispunjuju isključivo u vrijeme nastave u ljetnom semestru.</p> <p>Da bi se pristupilo završnom ispitu, potrebno je prethodno iz svakog segmenta ostvariti minimalan broj bodova. Stoga je i pohađanje nastave u konačnici važno u zbroju bodova.</p> <p>Prema nastavnom planu i programu planirano je održavanje terenske nastave u kojoj će studenti stečena znanja primjenjivati na terenu (numizmatičke zbirke, heraldičke zbirke, samostanske i muzejske povijesne zbirke, arhiv).</p> <p>Održavanje terenske nastave bit će regulirano uz suglasnost a vrednovanje ulazi u kategoriju pohađanje nastave i aktivno sudjelovanje.</p>									